

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Vapaa-aikakysely 2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Inka Makkonen

inka.makkonen@rautavaara.fi

Kyselyn taustaa

- Rautavaaran kunnan vapaa-aikakysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2021 ja se toteutetaan kahden vuoden välein. Tänä vuonna kysely oli avoinna 6.4.-1.5.2023 välisen ajan.
- Vapaa-aikakyselyllä halutaan kartoittaa kokemuksia vapaa-aikapalveluista sekä niiden kehittämistarpeista sekä vuonna 2023 lisättiin myös koettuun hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.
- Kyselyn avulla kartoitettiin kokemuksia mm. liikuntapaikoista, kulttuuritoiminnasta, tapahtumista ja kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön näkökulmasta kysyttiin myös liikuntatottumuksia.
- Kysely toteutettiin ajalla verkossa sekä paperiversiona, jota oli jaossa kunnantalon neuvonnassa sekä kirjastossa
- Vastanneiden kesken arvottiin 3kpl 15€ arvoisia lahjakortteja Rautavaaran leipomoon, 3kpl pizzalahjakortteja Hotelli-Ravintola Tiilikkaan ja 3kpl 15€ S-ryhmän lahjakortteja.

Vastaajien taustatiedot

- Vastaajien kokonaismäärä **117 kpl**
- Vastaajien ikä
  - Alle 16-vuotta 0%, n=0 (lapsille ja nuorille toteutettiin oma kysely aikaisemmin talvella)
  - 16-29 –vuotta 10 %, n=12
  - 30-45 -vuotta 21%, n=24
  - 46-65 –vuotta 41%, n=47
  - Yli 65-vuotta 28%, n=33
- Vastaajista
  - Rautavaaralaisia 84% n=94
  - Ei asu, mutta vierailee usein 18% n=18
  - Naisia 74%
  - Miehiä 25%
  - Muita 1%

Kehitysideoita liikuntapaikkoihin

Liikuntapaikkojen kehitysideoita tuli valtava määrä ja asiaan toivotaan panostettavan.

- **Urheilukentän alueen ja nurmen kunnostus**
  - Hiihtolatukartta kentän reunaan, latunuolet kunnostettava, sähkötolppatarkistukset
  - Ulkoliikuntapaikka ja ryhmäliikuntaa (esim. pesis, höntsäjäls)
  - Pururadan kunnostus
  - Kiipeilyseinä
  - Kuntoportaot vesitornin mäkeen
- **Kuntosalille**
  - Kulkukorttisysteemi, jolla taataan kuntoilurauha (useita mainintoja). Kuntosalista ollaan valmiita myös maksamaan. Valvonnan lisääminen.
  - Erillinen pukuhuone naisille ja miehille
  - Laitekannan uudistus, alkulämmittelylaitteita
  - Saarelan lenkin ja sillan kunnostus
- **Avantouintipaikka Saarelan rantaan ja uimarannan kunnostus rakennuksineen**
- **Retkeilyreittien kunnostus**
- **Pyöräilyreittejä**
- **Frisbeegolf-rata**
  - Raivaaminen
  - Lisäväyliä ja väylien hoito
- **Voimatuvan laajempi käyttö**
- **Koirapuisto ja koirahiihto**
- **Myös puistoon saatiin erilaisia kehitysideoita**

Liikkuminen

- Iso osa rautavaaralaisista liikkuu vastausten mukaan liikuntasuosittelun mukaisesti. Jopa **47% (n=55) vastanneista kertoo liikkuvansa reippaasti tai rasittavasti vähintään 2,5 tuntia viikossa**. Myös lihaskunnosta pidetään hyvää huolta, sillä **29% (n=34) kertoo vahvistavansa lihaskuntoa vähintään kaksi kertaa viikossa**. Kuitenkaan 2 % ei vastanneista ei harrasta liikuntaa lainkaan.
- Syiksi vähäiseen liikuntaan mainitaan ensisijaisesti **terveydelliset syyt (24%)**, **kaverin puute (14%)**, **väsymys/stressi (13%)** ja **ajanpuute (10%)**. Myös huono kunto, ohjatun liikunnan vähyys ja se, ettei ole löytänyt sopivaa liikuntamuotoa olivat syitä, joiden vuoksi liikkuminen jää vähäiseksi. Yksittäisiä syitä liikkumattomuuteen olivat myös raskas työ, liikuntapaikkojen puute ja taloudelliset syyt.
- Mikäli vastaaja tarvitsisi apua liikkumiseen, tarve olisi ensisijaisesti innostukselle, ohjatulle ryhmäliikunnalle tai kyyti kylälle toiminnan pariin.

Harrastukset

Rautavaaralaiset (n=116) harrastavat erityisesti

• Marjastusta/sienestystä	67%
• Ulkoilua	67%
• Lenkkeilyä	66%
• Hyötyliikuntaa	66%
• Lukemista	47%
• Musiikin kuuntelua	44%
• Retkeilyä	44%
• Pyöräilyä	40%

Harrastustoiveet

Vapaa-ajan ja harrastustoiveita vastaajilla oli useita ja monipuolisesti:

Kyykkä, höntsäliikuntaa (sählyä, jalkapalloa, lentopalloa), harrastusryhmiä lapsille, zumba, käsityö- ja taidekursseja, ryhmäliikuntaa, venyttelyä, avantouintimahdollisuus, jäähiihtoladut, kuntosaliohjausta, kuoroa, korttipelit, kirppistapahtumat, piirtäminen kuvisluokissa, maastopyöräilyyn reittejä, elokuvailat, muiden tapahtumien lisäksi Halloween, joulunavaus, koirakoulu, uimahalli, kulttuuria, yhteislaulua, lattaritanssia, neulontatapaamisia, luku- ja kirjallisuuspiirit.

Vastaajien mukaan ohjattua toimintaa tulisi kehittää

- **Etätoiminnoilla** (50%, n=20)
- **Erilaisella tarjonnalla** (43%, n=17), esim. yhteislenkein (myös sauvakävely), voimatuvan ryhmiä lisäämällä, kerhoilla, kulttuuriretkillä.
- **Eri ajankohdalla** (30%, n=12), sijoittamalla toimintoja ilta- ja viikonloppuaikoihin. Nykyään toiminta pääasiassa päiväsaikaan.

Vapaa-ajan viestintä

- Vastaajat löysivät tietoa kunnan toimintatarjonnasta pääasiassa **kunnan kotisivuilta** (74%, n=81) ja **sosiaalisesta mediasta** (63%, n=69). Myös lehti-ilmoitukset tavoittivat kuntalaisia (34%, n=37). **Kuitenkaan 2% vastaajista ei löydä tietoa kunnan toiminnasta.** Tiedon tavoittamiseksi toivottiin whatsappia, tekstiviestejä, kotisivujen selkeyttämistä, kaupan ilmoitustaulua ja Pitäjäläistä.
- Vastanneista vain **kaksi kolmesta** (56%, n=64) **oli kuullut Rautavaaran vapaaehtoisesta liikunta- ja ulkoilumaksusta**

Kulttuuritoiminta

- **75% (n=70) vastaajista koki olevansa tyytyväisiä Rautavaaran kulttuuritoimintaan**
- 23% vastaajista kuitenkin koki olevansa tyytymätön kulttuuritoimintaan
Sytä:
  - Monipuolisuus puuttuu
- Toivomuksia kulttuuritoiminnan lisäämiseksi:
  - Ikäryhmiä rajaamatonta toimintaa, musiikkia, tanssia, konsertteja, elokuvia, päivätansseja, auto/rekkanäyttelyt, lauluryhmiä, teatteriretki, koulu-kirjasto yhteisidesointia, lisää tunteja lukujärjestykseen tehdä taidetta, kulttuurikerhoja, kirjallisuusluentoja, toritapahtumia, tukea voimatupatoimintaan
- Vastaajista **39%(n=45) osallistuu usein, lähes aina Rautavaaran kulttuuri- ja yhteisötapahtumiin**

Kirjasto

- Kirjaston palveluihin oltiin tyytyväisiä
- Vastaajien tyytyväisyys kirjastopalveluihin asteikolla 1-5, jossa 1=erittäin tyytymätön ja 5= erittäin tyytyväinen:
  - Palveluajat ja omatoimiaika 4,3
  - Kirjakokoelma 4,0
  - Lehdet 3,9
  - Sähköiset aineistot 3,8
  - Palvelut lukurajoitteisille 3,6
  - Yleinen viihtyisyys 3,9

Avoimissa vastauksissa **kehuttiin asiakaspalvelua, uutuushyllyjä, seututilausten toimivuutta, rauhallisuutta ja häiriötilanteisiin puuttumista.** Toivottiin luku- ja keskustelunurkkauksia, hyllyjen uusimista, parempaa cd- ja elokuvavalikoimaa, lisää liikuntavälineistöä, pieniä tapahtumia sekä kerrottiin joskus omatoimiaikana kirjastossa olleen metelöintiä.

Hyvinvointiosio

"Terveys on menossa koko ajan parempaan suuntaan, omalla asenteellakin on hyvinvointiin iso merkitys. Olen onnellinen niistä asioista mitä minulla on ympärilläni enkä sure sitä mitä minulla ei ole. Keskityn olennaiseen ja osaan arvostaa pieniäkin arkisia asioita ja onnistumisia. Liikun ja ulkoilen tosi paljon, saan luonnosta voimaa. Ihmissuhteet ovat pysyvät ja luotettavat."

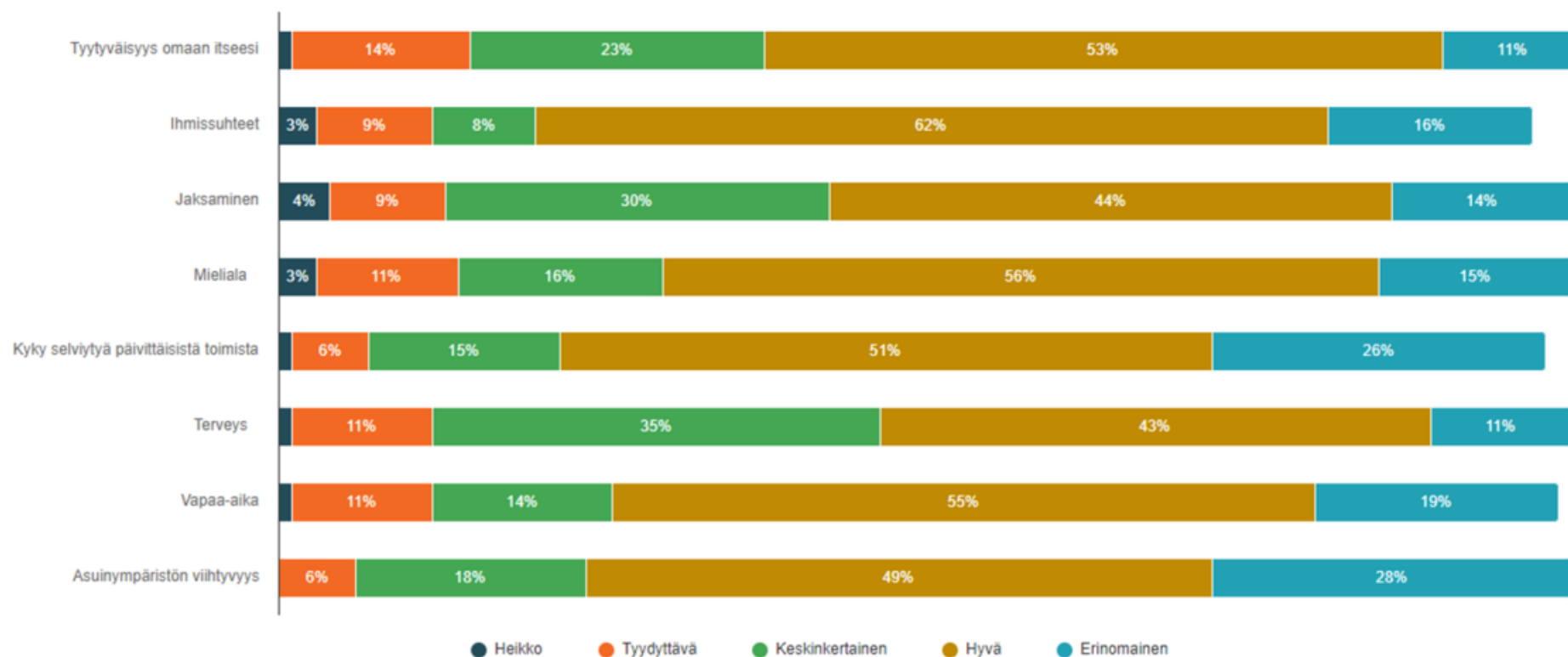
Rautavaaralaiset kokevat hyvinvointinsa keskiarvoksi 7,5, asteikolla 1-10.
Vastausten mediaani oli 8.

Hyvinvointiin positiivisesti vaikuttivat mm. terveys, tasapaino, mahdollisuus liikkumiseen ja luonnon hyödyntämiseen, mieliala, riittävä toimeentulo, perhe, itsenäisyys ja työn tuottama ilo.

Hyvinvointi eri osa-alueilla

Arvioi omaa hyvinvointiasi elämäsi eri osa-alueilla:

Vastaajien määrä: 108, valittujen vastausten lukumäärä: 864

- Rautavaaralaiset olivat kokeneet seuraavia asioita viimeisen kuukauden aikana (n=104):

• Onnistuminen	78%	• Uupumus	47%
• Ilo	71%	• Univaikkeudet	32%
• Tyyneys ja rauhallisuus	57%	• Yksinäisyys	26%
• Arvostus	52%	• Alakuloisuus ja apeus	18%
• Kannustus	48%	• Jännittäminen tai muu pelko	11%
• Luovuus	36%	• Aggressiivisuus	7%
		• Runsas päihteiden käyttö	3%
		• Itsetuhoisia ajatuksia	2%

Vastanneista vain 5,5% kertoo tupakoivansa tai käyttävänsä nuuskaa päivittäin. Sama osuus tekee tätä satunnaisesti. 51% vastanneista kertoo, ettei tee näitä lainkaan ja 41% kertoo, ettei ole koskaan tupakoinut.

Viimeisen vuoden aikana rahapelaaminen on ollut joskus ongelma 4% kaikista vastanneista (n=109). 43% ei pelaa rahapelejä lainkaan.

Työ ja talous

Työtilanteeseen liittyvistä väittämistä (n=108):

- 49% on töissä ja uskoo töiden riittävän myös tulevaisuudessa
- 5% on töissä, mutta on epävarma jatkosta
- 1% ei ole töissä, mutta uskoo saavansa töitä pian
- 4% ei ole töissä, eikä etsi aktiivisesti töitä
- 5% opiskelee
- 36% on eläkkeellä

Rahatilannetta kuvaaviin väittämiin vastanneet kokevat (n=108):

- Rahojen riittävän arjen menoihin ja rahaa jäävän myös säästöön 42%
- Tulojen riittävän elämiseen 52%
- Rahojen olevan riittämättömät arjen menoihin 6%

Osallisuus

Vastanneista (n=102) 88% kokee olevansa osa yhteisöä, jossa kokee itsellään olevan merkitystä (esim. perhe, työ, harraste, naapurusto) kun taas 6% kokee, ettei kuulu mihinkään sellaiseen ryhmään. 6% ei osannut vastata kysymykseen.

Aktiivisesti kerhon, järjestön, harrasteryhmän tai seurakunnan toimintaan osallistuu vastanneista (n=108) 31%, joskus 32% ja 37% ei lainkaan.

Yksinäiseksi itsensä kokee 9% vastanneista (n=107). Joskus yksinäiseksi itsensä kokee 29% mutta kokee, ettei se ole ongelma. 8% on paljon yksin, muttei kaipaa muutosta tilanteeseen.
Kuitenkaan kukaan ei koe itseään hylätyksi.

17% kaikista vastanneista (n=107) kokee korona-ajan vaikuttavan edelleen hyvinvointiin. Syitä tälle mainittiin suojaautuminen töissä, huoli lähimmäisistä, mielenterveyden huonontuminen, elinpiirin supistuminen koettiin ahdistavaksi, eristäytyminen, kokoontumisten ja tapaamisten rajoittaminen, inflaatio eikä läheisiä ole enää kuten ennen.

Arki ja vapaa-aika

57% vastaajista (n=110) kokee arkielämän sujuvan hyvin. 38% kokee, että arjessa on joitakin ongelmia ja 5% että siinä on melko paljon ongelmia, jotka tekevät elämästä haasteellista.

75% vastanneista (n=106) kokee, että hänellä on mieluisaa tekemistä vapaa-ajalla. 4% kokee, ettei ole mielekästä tekemistä.

Vastanneista (n=108) 53% asuu taajamassa ja 47% taajaman ulkopuolella. Vastanneista (n=109) 19% asuu yksin. 58% vastanneista (n=109) on hyvin tyytyväinen siihen, miten asuu. 36% kokee asumisasioiden olevan kunnossa. 6% ei ollut tyytyväinen siihen, miten asuu.

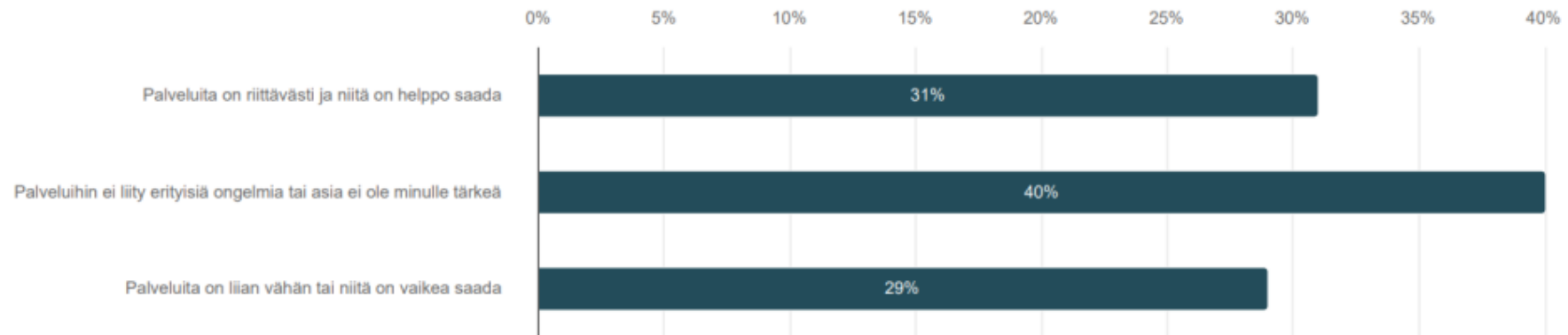
Asumisympäristönsä kokee viihtyisäksi 62% vastanneista (n=109). Syiksi tähän mainittiin mm. luonto ja rauhallisuus. 9% koki että heidän asuinympäristössään oli sellaisia asioita, jotka vähentävät sen viihtyisyyttä ja ne olivat naapurit, rauhattomuus, piha, melu ja teiden ja katujen huono kunto.

Palvelut

Mitä mieltä olet Rautavaaran palveluista? Esimerkiksi kauppa, koulu, päiväkoti

Vastaajien määrä: 111

Vastaajat toivoisivat lisää palveluita, mm. pankki, toinen kauppa tai muutos eri kaupaksi, lääkäripäivystyksen jokaiselle päivälle, veden hintojen lasku, lasten hoitoaikojen käsittelyn keventymistä, kampaajapalveluita, kunnan infon aukioloa, Postin aukioaikojen laajentumista, kahvio- tai baaripalveluita, koulujen säilymistä, kulkuyhteyksiä, vanhusten kyydityksiä.